

CARLO PADIAL
Humorista

“A mi sempre em fan
les coses més fotudes
de la vida”

PER XAVI SÁNCHEZ PONS

Riure les

L'etiqueta d'heroi del posthumor no li molesta sinó més aviat tot el contrari, ja que serveix per definir una generació d'humoristes (Miguel Noguera, Dídac Alcaraz, Venga Monjas) afins a un ideari que porta la comicitat fins a les seves últimes conseqüències, barrejant realitat i ficció i el riure amb l'absurd kafkià. Carlo Padial, l'*antropòleg hipster* de l'APM?, publica el seu tercer llibre en el moment més dolç de la seva carrera. *Doctor Portuondo* (Blackie Books) és una autobiografia atípica i polièdrica que podria haver estat signada per Todd Solondz o Charlie Kaufman. Una novel·la psicològica que funciona també com una oda divertidíssima a la psicoanàlisi i als particulars mètodes del doctor cubà que van acabar salvant la vida de Padial. Un neuròtic crònic que, ara, tira endavant gràcies a la seva feina. L'acte creatiu com a motor per superar les neurosis.

Què hi ha d'exorcisme personal a *Doctor Portuondo*?

No ho sé, jo visc en l'espai mental del llibre. Els tres que he escrit estan units per una cosa: amb mi tot passa en una mena de deriva mental permanent; és on jo visc. Per això m'identifico molt amb els artistes que viuen en un espai semblant i que admiro com Robert Walser, Witold Gombrowicz o Henri Michaux, on pràcticament les accions estan en un segon terme, i el que predomina tota l'estona és la veu literària de la persona intentant accedir a aquelles accions. En el cas de *Doctor Portuondo*, es tracta d'una projecció sobre uns fets reals que em van passar i que crec que són interessants per fer un llibre. De fet, és una de les persones més brillants i intel·ligents que he conegut mai. Però no, no és un exorcisme.

La imatge que es fa el lector de Portuondo és la d'un histrió llatí semblant, per exemple, a Juan Luis Galardo.

Sí, però també podria ser com un dels protagonistes de les pel·lícules de l'etapa mexicana de Luis Buñuel. Aquests grans homes catòlics a qui se'ls girava la closca i en un moment donat treien la pistola. Portuondo era així: algú que va aconseguir traduir Freud a fórmules molt brillants i senzilles que encara són úniques. Era i ho serà sempre, perquè va morir fa uns anys, un personatge genuí. Et pots passar tota la vida dient frases seves. Al llibre en vaig seleccionar només unes quantes. La psicoanàlisi s'ha traduït malament a la nostra cultura i per això no és popular en països com Espanya. La gent sol decantar-la cap a la Gestalt o les teràpies conductistes. Portuondo és l'única persona que he con-

gut que va aconseguir traduir la psicoanàlisi a fórmules orals que no són a cap llibre; ni ell mateix les va escriure. El meu les recull perquè, d'alguna manera, en quedi testimoni.

Com era una sessió de Portuondo?

Portuondo en un moment donat et cridava, et feia fora de la consulta, o considerava que era més interessant que tu i et tenia una hora al divan escoltant les seves històries. A vegades, amb pacients que presentaven resistències molt altes, i això a psicoteràpia de grup passava sovint, s'acabava barallant amb ells a cops de puny. Era increïble. No en diré el nom però hi vaig portar una vegada un periodista i va marxar d'allà corrent espantat amb el nivell de violència. Portuondo era i continua sent una figura tan fascinant i potent com Alejandro Jodorowsky, però és una persona que mai va obrir la porta de l'autopromoció.

Al teu nou llibre torna a ser-hi present la barreja entre realitat i ficció que predomina en tota la teva obra. Ets un mestre de la distracció.

És el meu terreny. Tot el que faig juga amb això, com una de les meves pel·lícules, *Mi loco Erasmus*, o els vídeos que feia a Playground. La gent es pensa que estic de broma i no és així. La meva explicació a aquesta ambigüitat entre la ficció i la realitat té a veure amb mi. La veritat és que no sé diferenciar entre la ficció i la realitat. Perquè crec que els límits no estan tan clars. Quan vaig començar a BTV a fer reportatges, la gent et revelava coses que transcendien el que un entén per un documental. I de sobte t'obrien les portes a una dimensió psicològica molt profunda on entraves en els seus desitjos, les seves pors. I això és el que em va enganxar totalment a la no-ficció. Els meus vídeos a Playground van funcionar tan bé perquè reflectien com estem vivint actualment a través de les xarxes socials. La gent projecta ficcions psicològiques als seus comptes de Twitter o als perfils de Facebook. He entès que ara mateix la cosa va de la capacitat que tinguis de transformar-ho tot en històries. I el periodisme va cap allà, ja no va d'informació, sinó d'històries: la *postveritat*, per exemple.

Un altre factor que caracteritza la teva concepció de l'humor és que a vegades també fa por. ¿T'agrada descol·locar el teu públic?

A mi sempre em fan riure les coses més fotudes de la vida. De fet, el terror i les rialles van junts. La intensitat psicològica brutal que un pot tenir quan les coses es porten a l'extrem a mi em fa riure, no ho puc evitar. *Inland Empire* és el film que més em fa riure. I no només això, és la pel·lícula que va fer que em

“Quan en aquest país plantejes una cosa veritablement extrema o original, no saben què fer amb tu”

volgués dedicar a fer cine per la concepció que té del digital: mai ningú ha explorat el format com ho va fer aquí David Lynch. La meva estructura favorita és plantejar una comèdia que a poc a poc es va enterbolint i enfosquint fins que al final es converteix en un malson. Com *Inferno* d'August Strindberg, o les cintes de Roman Polanski.

A internet et vas fer famós amb uns vídeos que tenien el subtítol de *La vergüenza de existir*, i a *Doctor Portuondo* expliques que vas recórrer a la psicoanàlisi perquè t'averonyies d'estar viu. ¿Quan vas tenir aquesta sensació de vergonya vital per primera vegada? Els meus primers records de petit ja són de vergonya. Un dels primers que tinc és quan els meus pares van posar un orinal al menjador de casa perquè les visites veiessin com cagava i pixava, com si veure'm fer-ho fos un entreteniment. Recordo perfectament aquell dia com una cosa terrible, la pressió dels meus pares perquè cagués en públic.

Ara bé, sembla que has superat aquesta vergonya i, de forma intel·ligent, l'has convertit en el teu *modus vivendi*.

Kanye West té una cançó que es diu *Everything I am* que és molt bona, en què diu el següent: “Tot el que no aconseguia ser és el que m'ha fet tal com soc ara”. I jo m'identifico amb aquesta frase. Aquest clic és propi de molts creatius. És el moment d'adonar-te que tot el que t'està limitant o que t'està fotent la vida, o boicotejant, és l'eina i el material que has d'utilitzar per produir. Mira, tot està muntat perquè no facis res, especialment aquí. Catalunya i Espanya no saben què fer amb els seus creatius, i això és una realitat. Tota la gent que admiro està arraconada: Fernando Arrabal, els ja desapareguts Joaquim Jordà o Ramon Gaya estan totalment oblidats. I per a mi són genis. Quan en aquest país plantejes una cosa veritablement extrema o original, no saben què fer amb tu. Davant això et pots quedar amb la queixa i la ràbia, o convertir-ho en alguna cosa positiva.

La psicoanàlisi et va salvar la vida?

Sí, si no, hauria acabat molt malament. De fet, ara seria autor de còmics, que és una activitat molt digna però en general infantil i narcisista. La psicoanàlisi m'ha forçat a fer coses que no volia fer i m'ha salvat la vida. Actuar en directe fent monòlegs, o sortir a l'APM? a les deu de la nit. Durant molt de temps he sigut incapaç d'actuar sense beure alcohol. És el que anomeno *bourbon panic*: em tanco en un lloc i començo a veure bourbon en glopets molt petits, a vegades combinat amb Red Bull, per trobar l'energia necessària. Jo no soc com el Torito. ♦

“He entès que ara mateix la cosa va de la capacitat que tinguis de transformar-ho tot en històries”